

Welkom!

Themabijeenkomst: Kartelvorming

Programma

- 16.00u** Welkom en opening door Martin Ruiten, voorzitter VeluweVallei
- 16.10u** Voorbeeld uit de praktijk door Bernard de Graaf, voorzitter Arnhem/Nijmegen
- 16.20u** Presentatie en gesprek met Jacco Hakfoort, directie mededinging ACM
- 17.15u** Afronding
- 17.30u** Einde programma

Welkom bij VNO-NCW Midden

MEDEDINGING: DO'S

Tijdens vergaderingen van RAI Vereniging zijn discussies over de volgende onderwerpen toegestaan:

- Algemene conjunctuurgegevens en ondernemingsklimaat
- Statistische informatie op brancheniveau
- Lobby-activiteiten
- Arbeidsgerelateerde en sociale onderwerpen (CAO, Arbo)
- Juridische onderwerpen
- Technische aspecten van normalisatie, standaardisatie, keurmerken
- Veiligheid en gezondheid
- Milieu
- Elk ander onderwerp dat geen betrekking heeft op de mededinging

MEDEDINGING: DONT'S

Tijdens vergaderingen van RAI Vereniging zijn discussies over de volgende onderwerpen niet toegestaan:

- Prijzen, prijsadviezen, prijswijzigingen, prijsindexaties, kosten, winstmarges, tarieven, kortingen, kredietregelingen, voorrijdkosten etc.
- Verkoop- of productiebeperkingen, quota's
- Toewijzing en verdeling van markten (gebieden, klanten, leveranciers)
- Marktaandelen
- Statistische informatie van individuele ondernemingen
- Boycot van bedrijven
- Verhindering van andere ondernemingen bij toetreding tot de markt
- Onderzoek- en ontwikkelingsprojecten van individuele ondernemingen
- Strategie en toekomstig marktgedrag van individuele ondernemingen
- Elk ander onderwerp dat een beperking van de mededinging kan betekenen

Welkom bij VNO-NCW Midden

Samenwerking tussen ondernemingen: welke grenzen stellen de mededingingsregels?

Jacco Hakfoort (ACM)

Autoriteit Consument en Markt (ACM)

- Mededingingstoezicht (o.a. **kartels**, misbruik emp, toetsen fusies en overnames, Wet Markt & Overheid)
- Regulering van o.a. telecom, vervoer, post en energiemarkten (onder meer toegang en tarieven)
- Toezicht op regels verkoop aan consumenten

Het kartelverbod

- Het kartelverbod is verankerd in Artikel 6 van de Mededingingswet (Mw) en in Artikel 101 van het VWEU *
- Zowel de Europese Commissie als de ACM kunnen Artikel 101 VWEU toepassen, als er sprake is van een interstatelijk effect
- De ACM werkt samen met de Europese Commissie en de andere nationale mededingingsautoriteiten bij het toezicht op de mededingingsregels

Het kartelverbod in Artikel 6 Mw

- Richt zich tot ondernemingen en/of ondernemingsverenigingen;
- Richt zich op overeenkomsten tussen ondernemingen of onderlinge afgestemde feitelijke gedragingen van ondernemingen;
- Er kan sprake zijn van doelbeperking ('strekkingbeding') of een effectinbreuk;
- Bepaalde 'kleine kartels' zijn uitgezonderd van het verbod – Artikel 7 Mw (bagatelbepaling)

Ondernemingen/ondernemingsverenigingen

- Wat is een onderneming?
  - ✓ Uitvoeren economische activiteiten
  - ✓ Rechtsvorm of financiering niet van belang
  - ✓ Economische eenheid – als er zeggenschap is behoren moeder en dochter tot de zelfde onderneming

Wat is een ondernemingsvereniging?

- ✓ Dat kan een branchevereniging zijn, maar ook een ander samenwerkingsverband tussen ondernemingen

Overeenkomsten/oafg's

- Overeenkomsten:
  - ✓ Wederkerigheid
  - ✓ Vormvrij: kan schriftelijk (ondertekende overeenkomst, e-mail, WhatsApp etc.) of mondeling

Oafg:

- ✓ Kan ook unilateraal zijn

Soms mix van overeenkomsten en oafg's met dezelfde doel: enkele voortdurende inbreuk

Bekende vormen van kartelafspraken

- Afspraken over prijzen en/of kortingen;
- Afspraken over markten en/of klanten;
- Afspraken om gezamenlijk de capaciteit te beperken;
- Afspraken voorafgaande aan aanbestedingen ('bid-rigging')

Informatie-uitwisseling

- Kan onder het kartelverbod vallen als het om concurrentiegevoelige informatie gaat
- Voorbeeld: sigarettenkartel (sanctiebesluit ACM in 2020)
- Sigarettenfabrikanten wisselden, via de groothandel, de toekomstige prijslijsten van pakjes sigaretten uit

Reikwijdte kartelverbod

- Horizontale gedragingen – overeenkomsten/oafg's tussen directe concurrenten (die actief zijn in dezelfde keten van de bedrijfskolom)
- Verticale gedragingen – overeenkomsten/oafg's tussen ondernemingen die in verschillende fasen van de keten actief zijn (bijvoorbeeld producent en distributeur) – bijvoorbeeld verticale prijsbinding
- Combinatie van horizontale en verticale gedragingen

Bagatelbepaling

- Niet alle kartels vallen onder het kartelverbod, op basis van Artikel 7 Mw zijn ‘kleine kartels’ uitgesloten:
  - ✓ Als het gaat om maximaal 8 ondernemingen en de gezamenlijke omzet kleiner is dan € 5,5 miljoen (goederen) of €1,1 miljoen (diensten) in het voorafgaande kalenderjaar;
  - ✓ Als het gezamenlijke marktaandeel van de betrokken ondernemingen in alle gevallen kleiner is dan 10 %;
  - ✓ Let echter op! Voorbeeld: aanbestedingsmarkten

Ontheffing van het kartelverbod

Artikel 6(3) kent ook nog de mogelijkheid van een ontheffing van het kartelverbod. Hiervoor moet wel aan 4 cumulatieve voorwaarden zijn voldaan:

- ✓ Moet bijdragen aan verbetering productie, distributie of ontwikkeling;
- ✓ Voordelen van samenwerking moeten worden doorgegeven aan de gebruiker/consument;
- ✓ De voordelen kunnen niet op een minder mededingingsbeperkende wijze worden behaald;
- ✓ De samenwerking moet niet leiden tot volledige uitsluiting van de mededinging.

Het is aan de samenwerkende partijen om aan te tonen dat voldaan is aan deze voorwaarden.

Handhaving kartelverbod

- Detectie kartels
- Bevoegdheden ACM
- Boetes – aan ondernemingen/ondernemingsverenigingen en feitelijk leidinggevers
- Inzet andere instrumenten

Vraag 1: inzage administratie voor overname

“Als je een collega bedrijf wilt overnemen dan moet je inzage hebben in de commerciële pijplijn en ook hoe de contracten zijn van klanten.

Op dat moment zie je dus tarieven van concurrenten. Mag dit? Zo nee, hoe zou je binnen de regels dan toch de informatie kunnen delen?”

Vraag 1: inzage administratie voor overname

“Als je een collega bedrijf wilt overnemen dan moet je inzage hebben in de commerciële pijplijn en ook hoe de contracten zijn van klanten.

Op dat moment zie je dus tarieven van concurrenten. Mag dit? Zo nee, hoe zou je binnen de regels dan toch de informatie kunnen delen?”

Vraag 2: klanten die ook concurrenten zijn

“Ik heb concurrenten die ook soms mijn klanten zijn, dus ik heb daar met enige regelmaat gesprekken over.

In hoeverre kun je met elkaar in gesprek zijn, en wanneer is er sprake van een echte overtreding of Kartelvorming. Als een ander weet welke prijs jij vraagt voor je product? Want we hebben samen ook dezelfde klanten waar we beide producten aan leveren.

En is dit afhankelijk van de grootte van de klanten/bedrijf? Wanneer zou dat wel en niet toegestaan zijn?”

Vraag 3: gezamenlijk onderhandelen?

“Vaak zie ik regels die naar mijn mening niet passen bij de krachtsverhoudingen. Dat lijkt me toch een soort ijkpunt.

Voorbeeld: een paar logopedisten mogen niet samen “onderhandelen” met de zorgverzekeraars. Dat terwijl in sommige regio’s een verzekeraar wel 75% van de bevolking als klant heeft. Zij dicteren de tarieven en de voorwaarde op een vaak onredelijke wijze.

Hoe daarmee om te gaan ?”

Andere vragen?

Voor meer informatie:

Zie <https://www.acm.nl/nl/onderwerpen/concurrentie-en-marktwerking>

- ✓ Tip de ACM als je kennis hebt van een kartel
- ✓ Maak gebruik van de clementieregeling als je een kartel wilt opbiechten
- ✓ Raadpleeg leidraden, richtsnoeren, besluiten, marktstudies etc.

Themabijeenkomst: Kartelvorming

